

Европейски съюз

ШАНС ЗА ЩАСТЛИВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001 „ПОСОКА: семейство”
*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

МЕТОДОЛОГИЯ
НА ЦЕНТЪР ЗА РАННА ИНТЕРВЕНЦИЯ ЗА ДЕЦА ОТ 0 ДО 3 ГОДИНИ

Стр. | 1

I. СЪЩНОСТ И ЦЕЛИ

Настоящият документ е разработен на базата на широко обсъждане в мултидисциплинарна група, включваща представители на Министерство на здравеопазването (МЗ), Министерство на труда и социалната политика (МТСП), Агенцията за социално подпомагане (АСП), Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД), УНИЦЕФ и НПО - БАЛИЗ, БАСП, ИСДП, „Надежда и домове за децата – клон България”, Сдружение „Дете и пространство”, Сдружение „Самаряни”, Фондация „Де Пасарел България”, Фондация „За Нашите Деца”, Фондация „Здравни проблеми на малцинствата”, Фондация „Карин дом”, Фондация „Лумос – клон България“, Фондация „Международна социална служба – България”.

Утвърждаването на методологията ще стане след като се апробира в рамките на Компонент 2: „Разкриване на иновативни интегрирани услуги за деинституционализация и превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 години“ по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.2.15 „Шанс за щастливо бъдеще“, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007 - 2013“ (ОПРЧР), за да може да се включи опита, натрупан от реализацията на услугата.

Методологията има за цел да структурира и стандартизира процеса по предоставяне на услугата „**Център за ранна интервенция за деца от 0 до 3 години**” (ЦРИ), да зададе критериите за качество на услугата и да очертае задължителните дейности и стъпки при предоставянето на услугите в рамките на проектите по Компонент 2. В нея се определят и минималните изисквания за материална база и персонал.

Това дава възможност на доставчиците на услугата да преценят необходимите ресурси, да създадат адекватна организация на работа, да осъществяват вътрешен контрол върху качеството и да създават система за подобряването му. Методиката задава и ясни критерии за оценка на работата, което гарантира на доставчика обективност при оценяване на качеството и резултатите от работата от страна на контролиращите органи.

Методологията е предназначена да служи на общинските администрации в качеството им на изпълнители по Компонент 2 или на техните партньори, на които са възложили изпълнението, като им дава основа за предявяване на изисквания по отношение на обхвата и качеството на предлаганата предоставяната услуга и при осъществяването на контрол върху нейното качество.

1. Въведение:

Европейски съюз

ШАНС ЗА ШАСПЪЛВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001, ПОСОКА: семейство

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!*

Европейски социален фонд

Първите седем години от живота на детето са период на най-интензивно развитие и промени в детския организъм, личност и психични способности. През този период детето постепенно и активно овладява основни речеви, когнитивни, психомоторни, социални и емоционални компетентности. Ранното разпознаване на проблеми в една или повече области на развитието и оказването на навременна подкрепа от специалисти в този сензитивен период има изключително значение за преодоляване или намаляване на негативните последици и е предпоставка детето да развие в максимална степен своя потенциал. Ранната интервенция има и ключова роля за предотвратяване на изоставянето на деца с увреждания.

Стр. | 2

2. Определение на услугата:

Услугите по ранна интервенция са специализирани услуги, които подпомагат бебета и малки деца с увреждания, както и техните семейства като посрещат нуждите им, търсят възможности за развитие, постигат житейски цели и чрез превенция намаляват до минимум проявата на увреждането и неговата тежест. Тези услуги са предназначени за идентифициране и посрещане на потребностите на децата в пет области на тяхното развитие. Тези области са:

- Физическо и двигателно развитие;
- Когнитивно развитие;
- Афективно развитие;
- Социално и говорно развитие;
- Общуване, адаптация и автономност.

3. Описание на услугата:

Ранната интервенция касае бебета и малки деца, за които се е установило, че имат или че има риск да развият някакво увреждане, при които са налице специални потребности, оказващи влияние върху цялостното им развитие.

Важна част от услугите са ориентирани към ранното установяване на увреждането и подкрепа на семейството за приемане на вестта и адаптиране към специалните потребности на детето.

Ранната интервенция обхваща периода от раждането и продължава през първите 3 години. Изключително важно е тя да се инцира възможно най-рано, още в периода на новороденото.

Малките деца и бебетата са изцяло зависими от възрастните за задоволяване на своите основни нужди и се развиват чрез ежедневните си контакти и взаимодействия с близките хора, които полагат грижи за тях. Семейството и родителите имат ключова роля за осигуряване на подходяща среда, грижи и стимули за пълноценното развитие на потенциала на детето. В този смисъл основна задача на ранната интервенция е да осигури специализирана подкрепа за родителите, която да им позволи да придобият умения, знания и увереност, с които да отговорят на специфичните потребности на детето и да подпомогнат и стимулират развитието му в обичайната за него среда.

Услугите по ранна интервенция са ориентирани към предотвратяване или намаляване проявите на увреждане или проблеми в развитието в една или няколко от следните области – физическо и двигателно развитие, познавателно и речево развитие, социално и емоционално развитие на възможно най-ранен етап. Ранната интервенция има за цел също така да създаде

Европейски съюз

ШАНС ЗА ЩАСТЛИВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001, ПОСОКА: семейство

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

условия, които да подкрепят родителите при преживяването на траурната реакция, свързана с увреждането/различието на детето и включва етапа на съобщаване на увреждането.

Стр. | 3

Характерно за услугите по ранна интервенция е, че значителна част от тях се предоставят в естествената за детето среда, напр. в домашна обстановка, там, където детето и семейството живеят. В определени случаи услугите могат да бъдат предоставяни в специализиран център или лечебно заведение - например при съобщаване на увреждането, в случаите на деца, родени с ниско тегло, на които се предоставя продължителна интензивна медицинска грижа и др.

Услугите се предоставят от един специалист, който работи с детето и семейството. Той ползва подкрепата на мултидисциплинарния екип за да развива кросдисциплинарни умения за консултиране.

4. Основни принципи на услугата:

Подход, ориентиран към семейството. Услугите по ранна интервенция са ориентирани към укрепване на потенциала и ресурсите на семейството за стимулиране на развитието на малкото дете. Те се планират и реализират с активното участие на родителите и са съобразени с техните заявени потребности, очаквания и ценности. В цялостния процес родителите и семейството, включително разширеното семейство са активна, водеща страна и равнопоставени партньори на професионалистите.

Интердисциплинарен подход. Ранната интервенция предполага участието на различни професионалисти, които работят в интердисциплинарен екип и координират усилията си за посрещане на комплексните нужди на детето и семейството, съгласно разработена индивидуална програма. При интердисциплинарния подход родителите и членовете на екипа с различни специалности работят заедно, излизайки извън границите на своята тясна специалност и традиционна професионална роля.

Мобилност и достъпност на услугите. Услугите по ранна интервенция са изнесени възможно най-близо до семействата и децата и се предоставят изключително в тяхната естествена среда. Мобилната работа е водеща и дава възможност за индивидуализиран подход към всяко дете и семейство, като се отчитат техните специфични потребности и ресурси.

Включване на родителите във вземането на решенията за детето, и в цялостната индивидуална програма /отнасяща се до всички дейности/ на детето.

Гъвкавост – адаптиране на услугата в зависимост от индивидуалните потребности на децата и семействата.

5. Цел на услугата и задачи:

Целта на ранната интервенция е да осигури възможно най-рано /веднага след установяване на увреждането или забавянето в развитието/ цялостна и продължителна подкрепа на детето и неговото семейство, които създават условия за максимално използване на ресурсите на детето за преодоляване на забавянето или на последиците от увреждането и предотвратява социалното изключване на семейството.

Основните задачи на ранната интервенция са:

- Подкрепа за своевременно диагностициране и разпознаване на увреждането, причината за изоставането;

Европейски съюз

ШАНС ЗА ШАСПЪЛВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001, „ПОСОКА: семейство”
*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

- Съобщаване на увреждането и подкрепа на родителите в процеса на възприемане на различието и проблема на детето.
- Подкрепа на семейството в периода на адаптацията им към особеностите на детето и в адаптацията на средата на живот към потребностите на детето.
- Придружаване и подкрепа на детето от целевата група чрез различни услуги, които насърчават неговото развитие и постигане на автономност.

Стр. | 4

6. Потребители на услугата:

- семейства с деца от 0 до 3 години, при които има риск от изоставане в развитието или увреждане, включително новородени деца с ниско тегло и/или преждевременно родени деца;
- семейства с деца от 0 до 3 години, при които има изоставане в една или повече области на развитието (физическо, социално, емоционално и познавателно);
- семейства с деца от 0 до 3 години с увреждане.

Бележка: За деца с увреждане, включително новородени деца с ниско тегло и/или преждевременно родени деца настанени в специализираните институции, както и ползватели на услуги от резидентен тип се допуска да са на възраст до 7 г.;

7. Дейности, които се предоставят на потребителите на услугата.

7.1. Ранно разпознаване и съобщаване на увреждането.

Ранното разпознаване има ключова роля за навременното обхващане на децата със съмнения за увреждане или изоставане в развитието и техните семейства с мерки за подкрепа и приемане на факта на увреждането. Разпознаването е съвкупност от последователни и координирани действия, насочени към навременното откриване на увреждане или изоставане в развитието непосредствено след раждането или в периода до навършване на 3 години от детето и преценка за необходимостта от предприемане на мерки за ранна интервенция.

Подаването на информация за дете с увреждане, изоставане или риск от изоставане в развитието е първата стъпка в процеса на ранна интервенция. Тя изисква изграждането на работеща „система за сигнализация” в рамките на общината, която да включва всички страни и институции (вкл. организации, личности и институции), които са в контакт с деца в ранна детска възраст, включително родители и роднини, лечебни заведения и медицински специалисти от извънболничната и болничната помощ (ОПЛ, педиатри, медицински специалисти в родилно отделение и др.), социални работници, детски заведения, доставчици на социални услуги и неправителствени организации и др. Тази система трябва да осигурява и информираност на семействата и общността като цяло с оглед улесняване на достъпа.

Съобщаването на увреждането на родителите е важен момент в процеса на ранна интервенция и играе ключова роля за предотвратяване на изоставянето на деца от техните родители. В много случаи родителите научават за увреждането на детето веднага след раждането от медицинските специалисти в лечебното заведение. В други случаи, проблемите

Европейски съюз

ШАНС ЗА ШАСПЪЛЪВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001, „ПОСОКА: семейство”

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!*

Европейски социален фонд

в развитието могат да бъдат забелязани на по-късен етап от самите родители, медицински или други специалисти. Придружаването на родителите и предоставянето на психологически консултации в момента на оповестяването на факта, че детето има увреждане или съществува риск от трудности в развитието е от изключително значение за намаляване на емоционалния стрес у родителите и адаптирането им към възникналата ситуация.

Стр. | 5

Основни дейности на етапа ранно разпознаване и съобщаване на увреждането:

- Приемане на информация от екипа за ранна интервенция и първоначална оценка на потребностите на детето и семейството;
- Придружаване на здравните работници в съобщаването за увреждането на новороденото на неговите родители;
- Придружаване и психо-социална подкрепа на родителите във възприемането на вестта за диагнозата на тяхното дете, включително и в родилен дом;

7.2. Ранна интервенция.

Услугата ще се предоставя основно на терен – в дома на семействата, родилно отделение, отделение за доотглеждане и лечение на недоносени деца, като обхвата и вида на включените дейности са съобразени с конкретните потребности на децата и семействата. Мобилната работа, при която услугите се предоставят в дома на семействата или друга обичайна за тях среда, е водеща тъй като дава възможност за индивидуализиран подход към всяко дете и семейство с отчитане на техните специфични потребности и ресурси, и подпомага изграждането на доверителна връзка между семейството и специалистите.

Основни дейности:

- Изследване и оценка на областите на развитие на детето и неговите потребности;
- Съвместно с родителите изготвяне на индивидуален план с конкретни дейности за стимулиране развитието на детето;
- Запознаване на семействата със спецификите на състоянието на детето и неговото отглеждане, подходите за преодоляване на предизвикателствата в развитието му и др;
- Психологично консултиране на родителите, подпомагащо ги в процеса на адаптация към детето и неговите специфични нужди;
- Консултиране на родителите за развиване на умения за адаптиране на домашната обстановка към потребностите на детето;
- Оказване на подкрепа и развиване на базисни умения у майката и другите членове на семейството за грижа за детето в отношения на партньорство;
- Запознаване и усвояване на дейности за съответния възрастов период съобразно способностите и ограниченията на детето;
- Обучение и демонстриране на родителите в семейна среда на техники и подходи за осигуряване на оптимална грижа за детето и стимулиране на неговото развитие в съответствие с потребностите;
- Правилно позициониране и изграждане на нормални модели на движение ;
- Обучение в използване на помощни и адаптирани средства;
- Консултиране на родителите с профилен специалист;
- Предоставяне на материали от ресурсна библиотека (видео филми играчки и др), които да подпомогнат семейството за стимулиране на детето;

Европейски съюз

ШАНС ЗА ШАСПЪЛЪВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001, „ПОСОКА: семейство”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

- Социално консултиране и подкрепа при взаимодействието с различни институции, включително при необходимост придружаване за достъп и ползване на външни услуги;
- Включване на майката/ родителите в група за родителска взаимопомощ и подкрепа.

Допълнителни услуги, които могат да бъдат развивани като част от ранната интервенция в зависимост от потребностите и специфичните условия на местно ниво са следните:

7.3. Краткосрочно приемане на майката и новороденото с увреждане или ниско тегло в специализиран център/звено.

Услугата е насочена към ранна и комплексна подкрепа на майката и новороденото, целяща намаляване на риска от институционализиране на бебето /в ДМСГД/, непосредствено след изписване от Родилно Отделение. Това е краткосрочна услуга, предоставяща пространство в специализиран център, в което майката получава максимална информация за проблема на детето и усвоява основни умения в полагането на специфични грижи за него, в условия на сигурност и емоционална подкрепа. Приемането се извършва в срок до 10 дни, като през този период специалисти от различни области оказват интензивна подкрепа на майката и бебето. Тази услуга се предоставя, когато е имало период на раздяла /поради хоспитализация или други причини/ между майката и детето, преди завръщането на детето у дома. Тя се предоставя и на семейства, които живеят в малки населени места и имат затруднен достъп до услуги. В тези случаи целта е да се разработи съвместно с майките рехабилитационно-възстановителна програма за детето, родителят да усвои начините на нейното осъществяване и периодично тази програма да се актуализира.

При гарантирано спазване на целите и задачите на ранната интервенция, тази услуга може да бъде интегрирана, като част от друга услуга, например „Звено майка и бебе” или дневен център за деца с увреждания.

Основни дейности:

1. Психологично консултиране на майката и семейството;
2. Развиване на умения за правилно позициониране на бебето и адаптиране на заобикалящата го среда;
3. Развиване на умения у родителите за разпознаване ранните двигателни възможности на детето и за психомоторно стимулиране;
4. Обучение в използване на помощни и адаптирани средства;
5. Оказване на подкрепа и развиване на базисни умения у майката по отношение на грижите за детето;
6. Изготвяне и предоставяне на възстановително-рехабилитационна програма от кинезитерапевт/ ерготерапевт, съобразно общото състояние и проблема на новороденото;
7. Консултиране и формиране на други последващи комплексни умения;
8. Изследване и оценка на психо-моторното развитие на детето;
9. ; Правилно позициониране и изграждане на нормални модели на движение
10. Проследяване на психичното и емоционално състояние на детето и изготвяне на програма за взаимодействие с него;
11. Демонстриране и провеждане на сензорни упражнения за стимулиране на сетивата;

Европейски съюз

ШАНС ЗА ШАСТЛИВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001, ПОСОКА: семейство

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!*

Европейски социален фонд

12. Психомоторно стимулиране и рехабилитация;
13. Оказване на психологическа подкрепа при изграждане на схема на тялото;
14. Развиване на невербални форми за комуникация чрез използване на тялото;
15. Въздействия за развиване на общата и фината моторика;
16. Стимулиране на сензорната интеграция;
17. Запознаване и отработване на дейности за съответния възрастов период съобразно способностите и ограниченията на детето; преодоляване на затруднения в ежедневните дейности;
18. Специализирани медицински консултации според индивидуалните нужди на детето.
19. Социално консултиране и подкрепа при взаимодействието с различни институции;
20. Включване на майката/ родителите в група за родителска взаимопомощ и подкрепа.

Стр. | 7

7.4. Родителски групи за взаимопомощ и подкрепа.

Провеждане на групова работа с родители в сходна ситуация и общи проблеми с цел осигуряване на емоционална подкрепа, обмяна на опит, информация и идеи. Групите се водят от квалифициран психолог в защитена и спокойна среда.

7.5. Терапевтични групи за деца и родители.

Провеждане на групи за игрова терапия или арт-терапия с участието на децата и родителите. Групите се провеждат в среда близка до домашната. Участието в групите повишава компетенциите на родителите да се справят със социално-емоционалните проблеми в развитието на своите деца и способства за хармонизиране на отношението в двойката родител-дете. Придобитите умения подпомагат социалната адаптация на децата в детска градина или детска ясла.

II. ДОСТЪП ДО УСЛУГАТА

Достъпът до услугата се осъществява чрез насочване на семействата от професионалисти и различни институции (лечебни заведения, лични лекари и други медицински специалисти, детски заведения, Дирекции „Социално подпомагане” и отдели „Закрила на детето” и др.), които имат контакт с деца от целевата група или самозаявяване на родителите или други лица, полагащи грижи за детето.

Критерии за включване в услугата:

- възраст на детето от 0 до 3 години;
- риск от изоставяне на дете от целевата група ;
- дигностицирано увреждане или риск от развитие на увреждане;
- риск от изоставане в една или няколко области на развитието, вкл. новородени деца с ниско тегло;
- изоставане в една или няколко области на развитие – познавателна, двигателна, речева, социална и емоционална;

Ранната интервенция се предоставя на семейства и деца, които попадат в една от гореописаните целеви групи и имат местоживеене в населено място на територията на съответната община. Семейства и деца от други населени места в същата област могат да

Европейски съюз

ШАНС ЗА ЩАСЛИВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001, „ПОСОКА: семейство”

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!*

Европейски социален фонд

имат достъп до услугите, ако това е в интерес на детето; достъпът се извършва съгласно предварително разписана процедура и критерии.

Стр. | 8

III. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И МАТЕРИАЛНА БАЗА

Помещенията трябва да предоставят възможност за достатъчно игрово пространство, оборудвано с подходящи за възрастта (0 до 3г.) психомоторни модули и играчки, в което малка група деца може да се придвижва и играе заедно със своите родители. Пространство за срещи с родителите, в което има всички елементи от ежедневието на детето: ваничка за къпане, детско легло, кухненски бокс и пр., които дават възможност да се работи с родителите по адаптиране на средата към възможностите и потребностите на бебето. Пространство за индивидуални срещи с родителя/ родителите, в които може да се провежда психологичното консултиране или срещи с някои от останалите специалисти.

При предоставяне на услугата: „Краткосрочно приемане на майката и новороденото с увреждане или ниско тегло в специализиран център/ звено“ – следва да има стая за прием на майката и бебето, съответните сервизни помещения, пространство за срещи на екипа и за срещи на родителите и пространство за административен офис на екипа.

Доставчикът осигурява сигурна и безопасна среда на ползвателите потребителите и персонала в услугата, като разработва правила за осигуряване на здравето и безопасността на потребителите и персонала.

Те включват:

1. Оценка на риска на работните процеси и факторите от околната среда с оглед на здравето и безопасността на ползвателите на услугата и персонала;
2. Планиране на конкретни мерки, съобразно направената оценка за предотвратяване на рисковете;
3. Наблюдение и контрол на изпълнението на планираните мерки.

IV. ПЕРСОНАЛ

Подборът на целия персонал е на базата на изискванията на длъжностните характеристики, в които е включен Етичният кодекс на работещите с деца.

Задълженията на всеки един от персонала са разписани конкретно и ясно в длъжностните характеристики, където са описани техните отговорности, очакваните задължения и отчетност.

Доставчикът назначава одобрените кандидати на работа в съответствие с изискванията на Кодекса на труда.

Персоналът трябва да отговаря на следните изисквания

1. подходяща професионална квалификация за всяка конкретна длъжност;

Европейски съюз

ШАНС ЗА ШАСТЛИВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001,,ПОСОКА: семейство"

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!*

Европейски социален фонд

2. наличие на личностни качества, необходими за ефективно извършване на конкретната дейност (умения за работа с деца, умения за работа в екип, общуване и др.);
3. професионален опит.

Броят на персонала, неговата квалификация и опит трябва да осигуряват качествено и навременно предоставяне на услугите по ранна интервенция и да са съобразени с конкретните условия и потребности в общината. В зависимост от човешките ресурси, с които разполага общината, трябва да се сформира **интердисциплинарен екип**, изграден от всички или от някои от следните специалисти:

Психолог
Рехабилитатор/кинезитерапевт
Социален работник
Логопед
Ерготерапевт
Медицинска сестра.

Определя се член на екипа по ранна интервенция, който изпълнява роля на координатор – отговаря за неговата организация и ефективно функциониране, както и за връзките с другите институции. Екипът работи и в тясно взаимодействие със социален работник от Отдел „Закрила на детето” в общината и със социалния работник /при наличието на такъв/ или друго лице със сходни функции в Родилен дом. При необходимост могат да бъдат привлечени и други медицински специалисти, чрез използване на възможностите на системата на здравеопазване .

V. ИНТЕГРИРАНЕ НА РАННАТА ИНТЕРВЕНЦИЯ С ДРУГИ СОЦИАЛНИ, ОБРАЗОВАТЕЛНИ И ЗДРАВНИ УСЛУГИ.

Центърът за ранна интервенция за деца от 0 до 3 години работи в тясно взаимодействие и координация с отделите за закрила на детето, дирекциите за социално подпомагане, РДСП, с институциите в свързаните сектори – здравеопазване, образование, заетост; с действащите социални и други услуги, насочени към деца и рискови семейства. Услугите по ранна интервенция могат да бъдат предлагани самостоятелни или като част от съществуваща социална услуга за деца и семейства.

Центърът за ранна интервенция за деца от 0 до 3 години и другите нови услуги в общността, създадени да заменят ДМСГД в пилотните общини, трябва да работят в мрежа помежду си. Във всички случаи, за да може да бъдат ефективни услугите по ранна интервенция трябва да се осъществяват в тясно взаимодействие и координация с различни специалисти и структури в системата за здравеопазването, социалните услуги и образованието (детски заведения).